

Altarprydnaden består av en tavla i arkitektonisk omramning. Den är skänkt till kyrkan genom en donation av makarna Jonsson, Håsjö. Tavlan är målad av konstnären Gabriel Strandberg, som även utfört målningar i Hällesjö och Revsunds kyrkor. Den är signerad 1921 och föreställer Kristus sittande vid ett bord omgiven av fyra lärjungar, däribland Johannes och Judas. Genom ett fönster skimtar ett bibliskt landskap med en stad i bakgrunden. Troligen är väl detta en framställning av den heliga Nattvarden, även om denna brukar skildras med alla de tolv lärjungarna närvarande. På bordet framför Kristus befinner sig dock både kalken och brödet. Detta förhållande samt den gest, som Judas gör och som bör syfta på orden i Matteusevangeliet, "Icke är det väl jag, Herre",⁴ måste göra det sannolikt, att konstnären här velat skildra Nattvardens instiftande. Målningen är utförd i starka, klara färger och erinrar närmast om italienskt 1300—1400-tal. Den omgivande arkitekturliknande ramen med snarast gotiska former är nu målad i blågrått, vitt och brunt, men före restaureringen var bottenfärgen gråbrun med en växtranka av röda blommor. Runt själva tavlan gick ett band indelat i fält med guld och mörkgrönt eller rött. De fyra inramande kolonetterna hade också detta band i samma färger. Det gamla altarskranket, som nu är ersatt med ett nytt, hade profilsvarvade dockor och fortsatte ända in till norra korväggen, medan det nuvarande endast utgör en halvcirkel runt altaret. Predikstolen är, i motsats till vad som är vanligt, placerad vid långhusets södra vägg. Den vilar på ett på golvet stående fundament och har en slät korg i samma färger som altaruppsatsens ram. Den prydes endast av en förgylld törnekrans under det röda predikstolsklädet. Denna törnekrans är ett minne från den brunna kyrkan, där den hade sin plats på altaruppsatsens kors. Före ombyggnaden var predikstolskorgen indelad i fält omgivna av rundbågar. I dessa fält fanns bibliska gestalter, bl.a. en Mikael.⁵ Färgerna var då grått, gult och rött. Ett ljusmålalt predikstolstak togs bort vid restaureringen.

Ett av de nyaste inventarierna i kyrkan är dopfunten. Den är skänkt 1962, formgiven och utförd av silversmeden Kerstin Ohlin, Östersund. Dopskålen i mässing och silver är åttkantig och har ljushållare i hörnen. Den vilar på en mångkantig pelare av trä på rund fot.

I kyrkan förvaras också en äldre dopfunt,⁶ ett av de få föremål, som man lyckades rädda undan branden 1901. Funten består av ett dopställ av trä med tre svarvade ben samt tre bladformiga stöd, som bär upp en lagerkrans, på vilken skålen vilat. Den senare, som också är bevarad, är gjord av mässing. Den är rund med åttasidigt brätte och med en punsad bild av Jesu dop i botten. I kyrkans räkenskaper omtalas ett köp av ett dopfat för 5:75 kr år 1878. Förmodligen är det fråga om det här beskrivna. Dopstället med sin dekor i nyrokoko är säkerligen tillverkat i samband med inredningsarbetet för 1800-talskyrkan. Bildhuggaren är troligen identisk med Joh. Edler d. y. Vi har uppgifter på, att han och hans son Per Gustaf medverkat vid det nya kyrkobygget på 1870-talet och därvid utkvitterat relativt stora summor.⁷ Man får väl antaga, att fadern är ansvarig för viktigare detaljer, som t.ex. dopfunten, medan sonen, som då endast var något över 20 år, utfört mer praktiska inredningsarbeten. Det är känt, att de två samarbetade på detta sätt vid Marieby kyrkas nybyggnad på 1800-talet.

Från 1800-talskyrkan härstammar också de föremål, som nu är upphängda på långhusets västvägg till höger om ingångsdörren.⁸ De består av en druvklasformad knapp, som suttit på undersidan av den gamla kyrkans predikstol samt av ett volutformat stöd, som hört till nummertavlan.

Denna var då fästad vid kyrkvärdsbänken. Nummertavlan gör fortfarande tjänst men har fått ett på golvet stående fundament och har blivit målad i samma färger som övriga inredningsdetaljer.

Sifferbakgrunden är nu blå men var förut svart. Dekoren är även här utförd i nyrokoko och visar stora likheter med andra arbeten av Joh. Edler d. y., t. ex. med hans nummertavlor i Laxsjö, varför man måste antaga, att det även i detta fall är han, som är konstnären.

Nattvardssilvret består av vinkanna och patén av silver från vårt århundrade samt kalk, även den av silver, från 1841. Den har en rund fot med bladstavsdekor, skaft med profilerad knapp

och på skålens utsida en graverad bladranka. Oblatasken är av försilvrad mässing, driven och cicelerad. Den bör härstamma från 1700-talet. Kyrkans brudkrona är från 1800-talet och gjord i Härnösand.

Altaret prydes av två ljusstakar av mässing i nybarock tillverkade på 1900-talet och skänkta av hemmansägare Petrus Vestman och hans hustru, Svedje.

Av kyrkans textilier kan nämnas kormattan från Ragunda hemslöjd, som tar upp interiörens färger blått, rött och gult. Ett antependium och en mässkrud, det förra skänkt av Håsjö lottakår, den senare av kyrkvården Nils Eriksson, är båda av italienskt helsiden. Av siden är också en mässkrud i vitt och gult med broderade vildblommor. Den är utförd på kyrkliga textilateljén i Kälarne och donerad av dåvarande komministern och fru Percy Hallencreutz 1946. Ett grönt antependium samt altarduk har skänkts av fröken Maja Sundin. Av äldre textilier märks en mässhake i svart och silver, daterad 1837 samt två kollektståvar av sammet från 1800-talet, den ena mörkblå, den andra röd. Den senare har ett broderat strålkors. Äldst av de textila föremålen är en kalkduk från 1600-talet av mörkrött siden, tyvärr så sliten att den nu inte kan komma till användning.

Vid restaureringen 1962 komponerades en ny armatur av stocksundskonstnären Knut Hallgren. I långhuset hänger vidare tre ljuskronor, en av glas, två av malm. Den förra är av 1800-talstyp. Av de senare är en nygjord, medan den andra är tillverkad på 1800-talet. Den har räddats över från den förra kyrkan och bör därför vara den ljuskrona, som enligt kyrkoräkenskaperna inköptes år 1883 för 225 kronor.

I sakristian förvaras en modell av den brunna kyrkan. Här finns även två silverljusstakar, skänkta av Ellen och Anna Frändén. Tre stolar i "bondgustaviansk" stil har sin plats i sakristian. Orgelfasaden i blågrått och guld med blanka, synliga pipor har dekordetaljer i nyrokoko och empire. Orgeln beställdes redan till den äldre kyrkan men hann inte installeras före branden. Den är utförd hos firman Zetterqvist och son i Örebro och är en piporgel med 13 stämmor, senare restaurerad och tillbyggd av Ernst Maul, Härnösand.

Vid 1962 års ombyggnad borttogs den ena av uppgångarna till läktaren och på dess plats placerades tvättrum och WC. I samband med restaureringen byggdes även ett bårhus.

Två nya klockor göts 1910. Lillklockan har följande inskription: "Hela världen fröjdas Herran tidigt och av hjärtans grund. Kommen ifrån orter fjärran, I som stan i hans förbund! Träder fram med lust och fröjd, sjunger Gud i himmels höjd!" — "Lova Herren min själ. Herre min Gud. Du är hög och stor. I Majestät och härlighet är du klädd. Gjuten år 1910 av M. och O. Ohlsson."

Den nya kyrkan i Håsjö är ett gott exempel på den ovan omtalade arkitekturstil, som vid 1900-talets början tar sin form i ett modernt, funktionellt byggnadsskick med anknytning till gammal nordisk tradition. Vid invigningen den 9 april 1911 sjöng församlingen en nydiktad psalm, som även den betonar vår samhörighet med äldre tider i vår svenska historia: "Fädernas kyrka i Sveriges land —."

NOTER

¹ Bl.a. Luleå Domkyrka.

² Färglagd skiss finns i kyrkoarkivet i Östersund.

³ Brev från A. E. Melander, förvarat i kyrkoarkivet i Håsjö.

⁴ Matt. 26:22.

⁵ Ett färgfoto, som förvaras i kyrkans sakristia, visar, hur den östra delen av kyrkans inre såg ut före restaureringen.

⁶ I ett rum med ingång från långhusets södra sida.

⁷ År 1876 utkvitterar P. G. Edler sammanlagt 2 000 kr, "bildhuggaren Edler" sammanlagt 900 kr.

⁸ Dessa två minnen från den förra kyrkan har räddats undan förgängelsen tack vare förra kyrkvaktmästaren Olof Persson, som hittade dem i ett uthus.

KÄLLOR OCH LITTERATUR

Otryckta

Inventarieförteckningar, kyrkoräkenskaper och brev i Östersunds landsarkiv och Håsjö kyrkoarkiv. Skiss till kyrka i Östersund i Östersunds kyrkoarkiv.

Tryckta

Cornell Henrik, Den svenska konstens historia, 2. 1966

Håsjö sockens historia, 1951

Lindahl Göran, Högkyrkligt, lågkyrkligt, frikyrkligt i svensk arkitektur 1800-1950, 1955

Lundström Wilhelm, Föllinhge kyrka, (Jämten 1958)

Nilsson-Tannér, Per, Två tempelbyggare 1947

Nodermann Maj, Hammerdals kyrka (Jämten 1960)

Nodermann Maj, Hällesjö kyrka (Jämten 1961)

Åström, Rickard, Revsunds kyrka, dess tillkomst och renovering, 1927